LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO

2025-09-01 Nr. 429-198
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 060[1] (toliau – Taisyklės) ir Bendrųjų draudimo sąlygų[2] pagrindu nuo 2024 m. kovo 23 d. iki 2025 m. kovo 22 d. draudimo variantu „Midi“ buvo apdraustas butas, esantis adresu: *(duomenys neskelbtini)*, taip pat apdrausta būsto savininko (naudotojo) civilinė atsakomybė bei suteiktas „Pagalba namuose 24/7“ draudimas.

Pareiškėjas 2025 m. kovo 22 d. pateikė pranešimą draudikui apie apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas, kad įvyko „laminato pažeidimas“ (toliau – Įvykis). Įvykio data – 2025 m. kovo 20 d. Gavęs pranešimą, draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

Draudiko atstovė UAB „Smart claims“ atliko turto apžiūrą ir surašė 2025 m. kovo 25 d. Turto apžiūros aktą (toliau – Turto apžiūros aktas), nurodydama, kad apžiūros metu užfiksuotas „iškilęs laminatas, kuris užlipus linksta“. Skiltyje „Draudėjo, jo atstovo paaiškinimas“ nurodyta: „Draudėjas paaiškino, jog valydamas grindis netyčia su šluota užkabino kibirą ir vanduo išsipylė ant grindų, vandens buvo nedaug.“

2025 m. balandžio 9 d. draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykis laikomas nedraudžiamuoju. Draudikas paaiškino, kad iš žalos administravimo metu surinktų duomenų nustatyta, jog Įvykis neatitinka jokio draudžiamojo įvykio požymių, tačiau priešingai – atitinka Taisyklių 45.4 c papunktyje nustatyto nedraudžiamojo įvykio sąlygas: draudikas neatlygina žalos dėl vandens, išsiliejusio ar išsitaškiusio, naudojant jį plovimo, prausimosi tikslams.

Pareiškėjas, nesutikdamas su sprendimu, draudikui pateiktoje pretenzijoje ir kreipimesi į Lietuvos banką kėlė reikalavimą įpareigoti draudiką išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo dėl Įvykio patirtą žalą. Savo reikalavimą pareiškėjas grindė tuo, kad vanduo ant grindų išsiliejo užkliuvus už plastikinio kibiro su vandeniu, valant grindis, ir tai įvyko staiga ir netikėtai. Pareiškėjas teigė, kad žala kilo dėl staigaus ir nekontroliuojamo vandens išsiliejimo. Pareiškėjo nuomone, Įvykis turėtų būti pripažintas draudžiamuoju, nes tai yra staigus skysčių išsiliejimas, ir neturėtų būti vertinama tai, iš kokios būtent talpos ir kokiu būdu jis išsiliejo. Pareiškėjas nurodė, kad draudikas tinkamai nepagrindė savo sprendimo.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas paaiškino, kad pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tada, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius Draudimo sutartyje nurodytus draudžiamojo įvykio požymius ir kai įvykis neatitinka nedraudžiamųjų įvykių sąlygų. Draudikas nurodė, kad ištyrus Įvykio aplinkybes nustatyta, jog Įvykis atitinka Taisyklių 45.4 c papunktyje nurodyto nedraudžiamojo įvykio sąlygas, t. y. Įvykį nulėmė vandens, naudoto grindų plovimui, išsiliejimas.

Draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo dėl Įvykio mokėti draudimo išmoką.

---

[1] Galiojanti redakcija nuo 2017 m. kovo 21 d.
[2] Galiojanti redakcija nuo 2021 m. gegužės 11 d.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas Įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino Įvykį nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose[3].

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį[4]. Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)[5].

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką[6].

Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos mokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamojo įvykio atveju[7]. Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamojo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus

[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.
[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.
[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.
[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.
[7] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009.

papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką[8].

Vertinant Įvykio požymius Draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad Draudimo sutartyje nurodyta, jog butas buvo apdraustas draudimo variantu „Midi". Draudimo liudijime nurodyta, kad šiuo draudimo variantu ir šalių sudarytos Draudimo sutarties pagrindu draudžiama nuo konkrečių rizikų, įskaitant ugnį, gamtines jėgas, vandenį, vandens prasiskverbimą pro pastato konstrukcijas, vagystę su įsilaužimu ir vandalizmą po įsilaužimo, plėšimą, vagystę iš aptverto sklypo teritorijos, pastato raktų vagystę, trečiųjų asmenų veiką, dužimą ir skilimą, medžio užvirtimą, transporto priemonės atsitrenkimą, elektros prietaisų gedimus ir elektros įtampos svyravimus, vidinius gedimus, dėl draudžiamųjų įvykių atsiradusius nuostolius, būsto nuomos išlaidas, papildomas išlaidas draudimo vietai po draudžiamojo įvykio sutvarkyti.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis ar yra kiti išmokos nemokėjimo pagrindai, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš byloje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjas pranešė apie Įvykį, kurio metu buvo sugadinta laminuota grindų danga. Pareiškėjas nurodė, kad Įvykį nulėmė išsiliejęs iš kibiro vanduo, naudotas grindų plovimui. Pareiškėjas paaiškino, kad, valant grindis, šluota užkliuvo už plastikinio kibiro su vandeniu, kibiras apvirto ir vanduo išsiliejo ant grindų.

Ginčas tarp šalių kilo tuomet, kai draudikas, remdamasis pareiškėjo nurodytomis Įvykio aplinkybėmis ir turto apžiūros metu surinkta informacija, Įvykį pripažino nedraudžiamuoju.

Sutiktina su draudiko pozicija, kad pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tada, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius Draudimo sutartyje nurodytus draudžiamojo įvykio požymius ir kai įvykis neatitinka nedraudžiamųjų įvykių sąlygų. Todėl, Lietuvos banko vertinimu, svarbu nustatyti, ar draudikas tinkamai įvertino pareiškėjo nurodytas Įvykio aplinkybes ir ar pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino Įvykį nedraudžiamuoju.

Iš bylos duomenų nustatyta, kad draudikas Įvykį administravo, remdamasis Taisyklių 45 punkte nurodyta draudimo rizika „Vanduo". Taisyklių 45.1 papunktyje nustatyta, kad draudikas atlygina žalą, sukeltą staigaus ir netikėto vandens, skysčių, nuotekų ar garų išsiveržimo iš apdraustuose pastatuose, butuose esančių: a) vandentiekio, kanalizacijos, šildymo, garo, oro kondicionavimo, lietaus nuotekų, vonių, baseinų ir kitų sistemų vamzdynų; b) įrenginių ir prietaisų, nuolatinai prijungtų prie minėtų vamzdynų (pvz., šildymo katilas, radiatoriai, vandens boileris ir pan.); c) buitinės technikos (pvz., skalbimo mašinos, indaplovės ir pan.) su sąlyga, kad ši įranga nuolatinai prijungta prie sistemų ir naudojama pagal gamintojo ir / ar importuotojo reikalavimus bei rekomendacijas; d) akvariumų, kitų talpų (pvz., vyno butelių) jiems skilus ar sudužus.

Įvertinus nurodytas Taisyklių nuostatas, matyti, kad draudžiamųjų įvykių, susijusių su netikėtu vandens, skysčių, nuotekų ar garų išsiveržimu, požymiai iš esmės siejami su tuo, ar įrenginys, iš kurio išsiliejo vanduo, yra nuolat prijungtas prie pastato vamzdynų ar kitų sistemų. Taip pat atlyginama žala, sukelta akvariumų ar kitų talpų šioms skilus ar sudužus.

Lietuvos banko vertinimu, pareiškėjo nurodytos Įvykio aplinkybės iš esmės skiriasi nuo Taisyklėse apibrėžtų su vandens išsiliejimu susijusių draudžiamųjų įvykių požymių. Įvykio metu vanduo išsiliejo ne iš stacionaraus įrenginio ar buitinės technikos, kuri būtų prijungta prie vamzdynų ar kitų sistemų, o iš kibiro. Be to, vanduo išsiliejo, kai pareiškėjas su šluota užkliuvo už kibiro, valydamas grindis, o ne vandens talpai skilus ar dužus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai sprendė, jog Įvykis neatitinka jokio Draudimo sutartyje nurodyto konkretaus draudžiamojo įvykio, siejamo su apdrausta rizika „Vanduo", požymių.

Nors pareiškėjas savo poziciją grindžia tuo, kad Įvykis įvyko staiga ir netikėtai, be to, pareiškėjo nuomone, neturėtų būti vertinama, iš kokios konkrečiai talpos ir kaip išsiliejo vanduo, tačiau iš šalių sutartų Draudimo sutarties sąlygų matyti, kad pagal pareiškėjo pasirinktą draudimo apsaugos variantą „Midi" nėra draudžiama dėl visų staiga ir netikėtai įvykusių įvykių, o tik dėl tokių, kurie įvardyti kaip draudžiamieji įvykiai Draudimo sutartyje. Kadangi draudimo apsauga pagal draudimo riziką „Vanduo" yra siejama tiek su konkrečiais

[8] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

įrenginiais, buitine technika, talpomis, iš kurių išsiliejo žalą sukėlęs vanduo, tiek su išsiliejimo būdu, todėl šios aplinkybės nagrinėjamo ginčo atveju laikytinos svarbiomis ir draudikas pagrįstai į jas atsižvelgė.

Iš bylos duomenų matyti, kad draudikas, remdamasis surinkta informacija apie Įvykį, nustatė, jog Įvykis atitinka Draudimo sutartyje nurodyto nedraudžiamojo įvykio sąlygas: draudikas neatlygina žalos dėl vandens, išsiliejusio ar išsitaškiusio, naudojant jį plovimo, prausimosi tikslams (Taisyklių 45.4 c papunktis).

Kaip minėta, pats pareiškėjas nurodė, kad Įvykis įvyko dėl iš kibiro išsiliejusio vandens, naudoto plovimui. Lietuvos banko vertinimu, šie duomenys pagrindžia, kad draudikas, konstatuodamas, jog Įvykis atitinka Taisyklių 45.4 c papunktyje nurodyto nedraudžiamojo įvykio sąlygas (neatlyginama žala, sukelta vandens, išsiliejusio, naudojant jį plovimo tikslams), rėmėsi paties pareiškėjo nurodytomis Įvykio aplinkybėmis ir taikė jas atitinkančias Draudimo sutarties sąlygas.

Pažymėtina, kad byloje nenustatyta prieštaravimų tarp aplinkybių, kurias nurodė pareiškėjas, pranešdamas apie Įvykį, ir aplinkybių, kurias nustatė draudikas.

Lietuvos banko vertinimu, Taisyklių 45.4 c papunktyje nurodyto nedraudžiamojo įvykio nuostatos suformuluotos aiškiai ir suprantamai vidutiniam vartotojui, todėl pareiškėjui turėjo būti žinomos ir suprantamos pasirinktos draudimo apsaugos ribos.

Įvertinus nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai vertino, jog Įvykis atitiko nedraudžiamojo įvykio sąlygas, įtvirtintas Taisyklių 45.4 c papunktyje.

Kaip minėta, draudikui kyla pareiga mokėti draudimo išmoką, kai įvykis atitinka draudžiamojo įvykio sąlygas ir neatitinka nedraudžiamųjų įvykių sąlygų. Nustačius, kad Įvykis yra nedraudžiamasis, draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti duomenys ir paaiškinimai pagrindžia, kad, remdamasis žalos administravimo metu nustatytomis Įvykio aplinkybėmis ir paties pareiškėjo paaiškinimais, draudikas pagrįstai, vadovaudamasis šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygomis, Įvykį pripažino nedraudžiamuoju.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis